

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Feloldó szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 452.

Kiss Albert halála.

1838—1908.

Temettünk tavaszi virághullás-
kor, temetnünk kell most nyári
virághulláskor is. Május 30-án nagy
püspökünk, Kiss Áron hunyta le
szemét, most augusztus 30-án nagy
papunk, Kiss Albert. Ugyanazon a
napon és majdnem ugyanabban az
órában. Vérokonok voltak, rokonok
maradtak halálukban is: együtt a
föld virágaival bucsuznak a földtől.

Virágokkal, virágok közt temet-
keznek. Oh, nagyon, nagyon meg-
érdemlik tőlünk is a virágokat, a
hála és emlékezés virágait. A nagy
püspököt már megékesítettük velök,
most a nagy papot koszorúzzuk
meg — halálában, hisz életében ugy
sem engedte volna meg. Nagy em-
ber volt, tehát szerény volt, aki a
hivalkodást kerülte.

Hogy ki volt Kiss Albert? Ne
várja senki, hogy ebben a pár sor-
ban lefessük. Röviden szólok s ezt
mondom: *Kiss Albert maga volt a
megtestesült férfi jellem.* Elméjének
bámulatos befogadó s ítélő képes-
sége és szívének gyöngéd jósága
irányították hatalmas akarateréjét.
Gyorsan megértett mindent, élesen
felboncolt mindent és aztán szíve
melegével, de egyszersmind elszánt
határozottsággal vitt véghez mindent,
amit akart. Ez magyarázza meg
soha semmi által meg nem zavart
higgadtságát és mindig biztos sike-
reit. Vezér volt mindenütt s győ-
zött akkor is, amikor veszteni lát-
szott, mert, mint a következő meg-
mutatta, az erkölcsi siker mindig az
övé volt. Nem ingadozott soha. Nagy
ember volt s főképen nagy pap volt
és *pap maradt minden körülmények
között.*

Föltétlenül ragaszkodott egyháza
örök igazaihoz s főképen hite egyet-
lenegy fundamentumához, a Krisz-

tushoz. Csak az 1887-diki budapesti
nagygyűlésre emlékezzünk, amelyen
alig harmadmagával, megállított egy
egész ferde irányban indult nagy
mozgalmat. Hirdette az ígét mind
alkalmatos, mind alkalmatlan idők-
ben meggyőződéssel és lelkesedés-
sel mindaddig, míg egészsége en-
gedte s óh, mi tudjuk, hogy milyen
keservesen panaszkodott, midőn ugy
12—13 év óta el-elfogta a kathedrá-
ban a fuldoklás s nem szolgálhatott
többé az ő Megváltójának szóval,
beszéddel! De szolgált is és pedig
sokszoros mértékben cselekedetekkel.
Arra a mezőre vetette minden ere-
jét, amelyen igehirdetéssel elfoglalt
lelkészársai kevesebbet dolgozhat-
tak: az egyház anyagi s iskolai
ügyeinek mezejére. S hogy miket
alkotott itt, jól tudják azok is, akik
nem akarják sem elősmerni, sem
bevallani.

Pap maradt minden körülmé-
nyek között. Mint hazafi is, akár ott
fent az országházban 23 éves kép-
viselősége alatt, akár itt lent váro-
sunk gyűléstermeiben, mindig ugy
viselte magát, mint pap. Egész va-
lóján előmlött a nemes egyszerű-
ség, de egyúttal a tiszteletet paran-
csoló komolyság is. Szelid hangján,
mely be sem volt rendezve az éles
kifakadásokra, mindig csak a ma-
gával ragadó meggyőződés rezgett:
soha töle egyetlen durva kifejezést,
vagy csak egy sértő szót is nem
hallottunk.

Pap maradt minden körülmé-
nyek között. Szerette a tudományt
s csaknem bálványozta debreceni
főiskolánkat, amelynek ügyeiben any-
nyit dolgozott s amelynek egye-
temmé fejlődésén szinte gyermeki
repedő lélekkel csüggött. Ezt, ezt
szerette volna még megérni, miután

debreceni felsőbb leányiskolánkat s
tanítónőképzőnket kiépítette; illetve
szervezte s amelynek falai közt
élete utolsó éveinek legtöbb és leg-
kedvesebb óráit töltötte. Leányaink
magasb műveltségének temploma
után szerette volna meglátni fiain-
két is! Mindegy! Nemes lelke bol-
dog volt abban a tudatban is, hogy
az alapvetés munkájában résztve-
hetett s hogy, ha csak távolról is,
megláthassa az ígét földét.

Pap volt minden körülmények
közt. Szerette a népet minden ízé-
ben és minden rétegében. Nem volt
előtte sem nagy, sem kicsiny, csak
a nép: az örök Istennek és ennek
az ezer évvel koszorúzott hazának
a népe. Milyen mélyen érzett és
mennyit gondolkozott és tépelődött
és tett és beszélt ezért a népért, az
Isten és a magyar haza népéért: es
mindig érette és soha sem ellene!
Otthon, a gyűléstermekben, az isko-
lákban, az ország és az Isten házá-
ban, mindenütt, de mindenütt! Pap
volt, mint hazafi is, akinek dicse-
kedése csak az vala, hogy forrón
szeretett népe elébe két olyan föl-
sleges ideált állíthatott, mint a minő
a független magyar haza és az
örökkévaló s örökszerelmű Isten!
Tudta, hogy aki e két kőszálra néz,
nem téved el, még a mai kor szé-
delgésének és kínos vergődésének
áramlatai között sem!

És pap volt, mert szerette a né-
pet önzetlenül és még akkor is ami-
kor ez a nép (bizony nem a maga
belső indítására!) hajlandó lett volna,
reá már-már követ dobní!... De
nem folytatjuk tovább. Ő ott van
immár az Ő Uránál, aki igaz s a
kinek ítéletei igazak. Mi áldjuk őt
haló porában is és nem feledjük el
soha. S midőn hálánk és emléke-

szívvel szólunk hozzád nép,
Debrecei népe, hogy sirasd meg
utolsó utján azt a nagy embert s
azt a nagy papot, aki téged olyan
nagyon s olyan hivatkozás nélkül
szeretett!

„Tartozol ezzel a szegény galambnak,
Ki rajtad zsákmányt sohasem keresett...”

Kiss Albert életrajza.

Kiss Albert áldásos munkában eltöltött
hosszu életét csak a magyar református egy-
ház történetének legújabb korszakával kap-
csolatban lehet és kell megírni. Mi e lapok
hasábjain nem terjeszkedhetünk tovább
annál, hogy közöljük nagyon kivonatossan a
szaraz életrajzi adatokat.

Született 1838-ban Bodpaládon, Szat-
már megyében. Atyja Hegymegi Kiss György
ottani lekipásztor és a szatmári egyház-
megye 1848-diki esperese, édes anyja Szeghy
Mária volt. Elemi iskoláit szülőfalujában, a
gymnasium alsó osztályait a szatmári refor-
mátus gymnasiumban a hírneves Cseresz-
nyés professzor alatt végezte. A gymnasium
felső osztályába a debreceni és kollégiumba
jött s ugyanitt tett volna érettségét is, ha az
abszolút kormány éppen meg nem vonta
volna a debreceni kollégiumtól az érettségi
vizsgálat tartásának a jogát. Így hát ő is
osztozott azoknak a sorsában, akiknek az
érettségi vizsgálat letétele végett Nagyváradra
kellett bujdosniok.

A gymnasium elvégzése után az orvosi
pályára óhajtott lépni, de az akkori zavaros
politikai viszonyok lehetetlenné tették e ter-
vének megvalósítását. De hogy minő benső
vonzalom vonta az orvosi pálya felé, mi
sem bizonyítja jobban annál, hogy györgy-
teleki és bagaméri lekipásztor korában,
mint homeopatha orvos, egész vidékének
jóltevője lett.

Itt maradt tehát a debreceni kollégium-
ban. Itt elvégezte a teljes jogi és teljes
theologiai tanfolyamot, mindakettőt szin-
kizáló eredménnyel. Alapos jogi képzettsége
egész életén át meglátszott minden nyilvános
ténykedésében, úgy az országgyűlés, mint a
zsina, konvent, egyházkerületi és városi
közgyűléseken való tanácskozáskorban. De
szíve azért mégis a papi pályához volt leg-
közelebb. Ha már nem lehetett a testi bajok
orvosa, lelki orvos akart lenni. És az is volt
teljes életén keresztül.

Pályáját elvégezvén kitűnő jogi jártas-
ságáért a világi pályáknak akartak joakarói
megnyerni s megválasztották szatmár megyei
főispáni titkárnak, de ez állás elfogadására
nem volt rábirható. Inkább elment György-
telekre félfizetéses papnak (1864.). Az 1865-ik
évben családot alapított, elvevén feleségül
most már gyászoló özvegyet Borsos Lenke
urasszonyt, néhai Borsos István h. k. szent-
miklósi ref. lelkész és néhai felesége Nagy
Zsófia leányát, akivel 44 esztendő telt
példás házasságon. Isten sok gyermekkel
áldotta meg, akik közül ötöt szárnnyra bo-
csátottak s a legifjabbik is már debreceni
ref. s. lelkész nagytiszteletű Dicsőfi József
ur oldalán.

Már csak nagyon vázlatos közlésekre
kell szorítkoznunk. 1864-től 1873-ig volt
györgyteleki pap, ekkor az Érmellék egyik
legnépesebb, de igen rossz karba jutott egy-
házközsége hívta meg pásztorává. Nem szí-

vesen vált meg szeretett szülővármegyéjétől,
de a Gondviselés végzésének engedett. Na-
gyon kevés idő múlva megépítette a romok-
ban hevert gyülekezetet. Neve csakhamar
ismeretes lett az egyházmegyei, majd a bi-
harvármegyei közgyűlésen, ahol a hatalmas
Tisza Kálmán táborát vette ostrom alá. Az
Érmellékre jövetelének ötödik esztendejében
érte az a ritka, szép kitüntetés, hogy a 23
községből álló székellyhidi választókerület,
melynek addig a híres Nagy György volt
bukhatatlannak hitt képviselője, óriási szó-
többséggel országgyűlési képviselővé választ-
otta (1878). Ettől kezdve egész 1902-ig,
tehát egyhuzamban huszonnégy esztendeig
képviselte ezt a választókerületet, majdnem
mindig egyhangú választás alapján.

Eközben a politikai életben igazi vezér-
szerepet vitt. Leglángolóbb szívé harcosa
a 48-as nagy eszméknek. Egyházi dolgokban
szava döntő sulyal bírt; annak idején ő
vele tárgyalt Csáky Albin kultuszminiszter
a reformátusoknak adandó kárpótlás dol-
gában.

Az 1902—7-ik ciklusra már nem volt
rábirható, hogy mandátumot vállaljon.

Mint országgyűlési képviselő hamarosan
ocszágos hirre jutott és nem sokáig maradt
meg bagaméri csendes parókhiáján. Már az
1883-ik év tavaszán Debrecenben találjuk,
mint Révész Imre méltó utódját. Hogy ez
alatt a negyedszázad alatt mi mindent alko-
tott Kiss Albert, azt lehetetlen ily igénytelen
eikk keretében felsorolni. Az igazság az,
hogy ninesen egyetlen olyan kulturális in-
tézményünk sem, amelynek létesítésében ne
az övé volna az oroszlanrészt. Hogy csak a
legnagyobbak közül említsünk néhányat,
örök időig fogja hirdetni a Kiss Albert
alkotó erejét a Kossuth-utcai templom, a
semiből teremtett ref. felsőbbteleányiskola és
tanítóképző intézet, a sok-sok új elemi iskola
és ujonnan szervezett tanítói állás és a mi-
nek teljes betetőzését már nem érthette meg:
az ispotályi telep ujjáalkotása. E mellett,
mint páratlan kormányzó tehetség, a virágzás
magas fokára juttatta a debreceni anyagegy-
ház anyagi ügyeit, rendezte és biztosította
összes behivatalnokainak a keserű fizet-
ését.

Hát a város, hát a kollégium, hát az
egyházkerület? Mindegyiknek vezetésében
tevékeny részt vett és mély judiciumával,
megvesztegethetetlen logikájával bevilegit a
legburkoltabb kérdések homályába is. Besz-
zéde cikornya nélkül való, de igazságával
a velőkgig hat.

A konventnek hosszú ideig tagja volt
s itt is nagyarányu működést fejtett ki.

Most, hogy ennek a nagy szellemnek a
világa hirtelen kialudt, mely sötétség éjjele
szakadt rá egész városunkra s bizonytalanul
tapogatódzunk magunk körül.

Városunk lakosságának minden rétegén
mély döbbenet érzése vesz erőt és igaz rész-
vétel osztozunk a közvetlenül sújtott család-
tagok megmérhetetlen fájdalmában.

Kiss Albert utolsó éve.

Kiss Albert, mint közpályán teljes oda-
adással s megfeszített munkával dolgozó
ember, ki volt tevé azzal járó izgalmak-
nak. Csodálatos higgadtsága, itélőképessége,
türelme azonban megóvta ezektől. Jelegzetes
arcu, szép dalás ember volt, míg végre hir-
telen támadt betegsége megroppantotta. Ezen-
tul pedig a betegség mindjobban örölte a
feje fölött gyorsan haladó idővel dacoló
szervezetét.

Baját súlyosbította az a körülmény,
hogy orvosai bámmenyire ajánlották neki,
nem ment olyan kurába, mely munka szü-

netet paranesolt volna sokoldalú tevékeny-
ségében.

Nagybetegen is változatlan buzgalom-
mal, erős kézzel, csodálandó életlátással vett
részt a közügyek intézésében. Legfeljebb a
politikai élettől vonult vissza és minden
erejét, munkabírását egyháza javára for-
ditotta.

A presbyteriumnak valósággal lelke
volt. Szenvedélyes, izgalmas viták, lángoló
szenvedélyek között mutatkozott ki Kiss
Albert a maga valóságában, az ő csodálatos
itélőképességével, mely minden bonyolult
ügyet helyesen oldott meg.

A városi életben, a köztörvényhatóság-
ban is erősen szerepelt. Betegsége azonban
ebben is lassanként meggátolta és utolsó
aktív működése az volt, melyet a debreceni
egyetem érdekében az Egyetemi Bizottság-
ban kifejtett. Ezt a bizottságot Kiss Albert
nagy, jövőbelátó tervei irányították. És az
eredmény az lett, hogy a debreceni egyetem
minden irányban meg lett alapozva ugy
anyagilag, mint erkölcsileg. Az Egyetemi
Bizottság ismeretes nagyarányu indítványá-
nak elkészítésében is az oroszlanrészt ő vette
ki. Helyes munka is volt. Az utolsó betűig
szankeionálta a közgyűlés.

Hogy pedig az egyház érdekében még
a legutóbbi időben is, még nagy betegen is,
mit tett, azt leírni, rövid sorokba önteni,
szinte lehetetlen, — azt látni, közvetlen-
közérlől szemlélni kellett, mint ahogy látta
és méltányolta minden debreceni hívő, de
különösen a presbyterium.

Jubileum helyett halál.

De puritán jelleme tiltkozott az elis-
merés minden zajosabb formája ellen. Az
ünneplésre mindamellett a presbyterium
tagjai ez évben nagyon is indokolt alkalmat
találtak abban, hogy ez év őszén követke-
zett volna el Kiss Albert debreceni papsá-
gának huszonöt éves évfordulója. Egyszerű
keretekben, de annál bensőségtejjesebben
akarták megülni ezt az ünnepet. Szép csend-
sen készültek rá, nehogy Kiss Albert tuda-
mást szerezzen róla és szokása szerint til-
takozzon ellene. Ezt azonban a kérielhetet-
len halál végezte el helyette és a jubileumi
ünnepegből végtelen gyász és szomorúság
lett.

Az utolsó napok.

Egész télen át nagybeteg volt Kiss Al-
bert. Kezelő orvosai már-már lemondtak róla,
mikor a tavasz eljöttével állapota valameny-
nyire javult. Lábbadozni kezdett és a leg-
első tavaszi vasárnap már ő elnökölt a pres-
byteriumban, melynek ügyeit erőmegfeszítve
intézte még betegsége alatt is.

A nyár elején ismét ágynak esett Kiss
Albert. Kinzó belső baja ismét elővette. —
Sokat, nagyon sokat szenvedett, de a testi
szenvedéseket anyagi türelemmel viselte.

Pár héttel ezelőtt még elnökölt az egy-
háztanácsban, de aztán ismét ágybafekvő be-
teg lett. A püspökválasztásra kiküldött sza-
vazat bontó küldöttség fontos funkciójában
már nem is vehetett részt. — Azóta állapota
folyton rosszabbodott és a sestakerti nyaraló
nagy betege köré mindjobban csoportosodtak
a sötét aggodalmak.

Tavaszi óta sestakerti nyaralójában tar-
tózkodott Kiss Albert. Orvosai sem tudták
rábírní, hogy idegen fürdőhelyeken keressen
gyógyulást; ő csak itt érezte magát jól és
egy napot sem akart mulasztani az egyházi
ügyek vezetésében.

Vasárnap reggel utolsó nap virradt Kiss
Albertre, — ki gondolta volna. — Az elmúlt
é szaka nyugodt, csendes álma volt a beteg-
nek s reggel még örömmel mondta szeretett
nejeinek, hogy valamivel jobban érzi magát.
Éppen emiatt a délelőtti egyházi ügyek in-
tézésével töltötte el. Ekkor többen felkeres-
ték az egyházi élet vezető emberei, kikkel
elbeszélgetett egész délig.

Délben egy órakor, alighogy vendégei
eltávoztak, hirtelen halálos rosszul lett fogta

el. Ezzémetlen állapotba esett: *váratlanul agyvérzés fogta el.* Utolsó szavai ezek voltak betegágya körül álló hozzátartozóihoz:

— *Most már végem van.... Istenelem!*

A megdöbbentő fordulatra hozzátartozói telefonon azonnal értesítették a beteg kezelő orvosait. Dr. Ujfalussy József, dr. Láng Sándor és dr. Kenéz Gyula negyedóra múlva már kint voltak a nyaralóban és konziliomot tartottak. Konstatálták, hogy a beteg agyvérzést kapott, így menthetetlen. — *Az agónia teljes két óra hosszáig tartott és Kiss Albert pont három órákor meghalt és ezzel beköltözött a nagykiterjedésű család s annyi református ember szívébe a mélységes gyász és szomorúság.*

Hétfőn reggelre pedig már az egész városban tudták a szomorú esetet. A középületekre, városház, egyházépület, kollégium s számos magánház ormára felhúzták a gyászlobogót. De nemcsak ez, a harangok éreszava is hirdette a híveknek, hogy Kiss Albert nincs többé. Vasárnap délután, hétfőn délelőtt zúgtak a Nagytemplom harangjai, hirdelve a református egyház nagy gyászát.

A gyászoló család táviratilag értesítette a halászelel Thaly Kálmán országgyűlési képviselőt, az elhunyt egyik legjobb barátját, az országos református egyházi élet vezérfőit, Székelyhid polgárságát, amelynek az elhunyt több cikluson át országgyűlési képviselője volt s a család távol lévő tagjait, kik még az esti s másnap reggeli vonatokkal megérkeztek.

Mint a törvényhatóság buzgó tagja fölé, a városi tanács is kifejezte részvétét Kiss Albert halála fölött. A városi tanács délelőtti ülésén meleg hangon emlékezett meg az elnöklő polgármester Kiss Albert haláláról. A tanácsülésen határozatba ment, hogy a városházára gyászlobogót tűztek ki, a polgármester a törvényhatósági bizottság nevében koszorút helyez a ravatalra s a temetésen a tanács képviselteti magát.

Amint mintjokban szétterjedt a városban a gyászsejtes híre, annál nagyobb tömegben keresték fel a gyászoló családot a kondoleálók, kik a város előkelőségéből kerültek ki. Nagy számú részvétlívrat is érkezett a családhoz az ország minden részéből. Ma délelőtt a presbiterium küldöttsége fogja a családnál Szele György vezetésével a debreceni ref. egyház részvétét kifejezni.

A gyász és részvét.

A leverő gyászvir villámgyorsasággal terjedt el még vasárnap délután Debrecenben, a társadalom minden rétegében nagy általános részvétet keltve. A Függetlenség kör Csapó-utcai helyiségében — vasárnap lévén — nagyon sokan voltak fenn a kör tagjai, kik igaz részvételt kommentáltak a gyászsejteset, a párt vezérfőfiának, az önzetlen nagy hazafinak elhunytát.

Egyházi körökben hasonló nagy gyászat okozott Kiss Albert halála, bár itt inkább ismerték, hogy a szeretett lelkészelnök szervezete nem sokáig birkozhat meg a pusztító korral.

A ravatalon

A debreceni református presbiterium elnöksége tegnap délelőtt 11 órára összehívta a presbiteret. A gyűlés kimondotta, hogy a debre-

eni egyházközség Kiss Albert hült tetemeit a maga halottjának tekinti és a paróchiáról temeti el.

A holttest üvegfedelű kettős koporsóban helyezték és a Sestakertből a pompes funebres emberei tegnap este az egyházépületbe (Egyháztér 17. szám) szállították, hol a tanácsteremben ravatalozták fel.

A tágas tanácstermet földig fekete posztóval vonták be és a terem közepén állították fel a ravatalt. A nagy meleg miatt szabadon nem lehetett kiteríteni a holttestet, de azért az üvegfedelen keresztül a nagyközönség szemlelője lehet a mai nap folyamán.

A temetés.

A temetés a gyász impozáns méreteivel szerdán délelőtt fog végbemenni.

A temetés rendjére végleges megállapodások még nem történtek és az itt következő sorrendben esetleg még változások lesznek.

A koporsót szerdán reggel lezárják és a főiskolai, esetleg a városi dalegyület által előadandó gyászének után átviszik a Nagytemplomba, melynek hajóit ez alkalomra fekete drapériakkal vonják körül.

A templomi szolgálatot a gyászszertartásban Biky Károly szatmári esperes fogja vezetni, aki imát mond. — Az orációt Badácsy György sárospataki theologiai tanár fogja mondani.

A nagytemplomból a gyászmenet az összes ref. templomokbeli harangok zúgása mellett a Kossuthutcai temetőbe, a református papok temetkezési helyére indul, hol örök nyugalomra, asirjukba régóta nyugvó nagy papok mellé helyezik a méltó társát, Kiss Albertet. — A sirnál esetleg egy világi ember fog buszuztatót mindani.

A temetésre a város diszorséget rendel ki.

Jelentés az esperesnek.

A tegnapi gyűlés Dávidházy János esperest azonnal értesítette a gyászsejtesről a következőkben:

Nagytisztelétű Esperes Ur!

Az egyházi törvények szerint legmélyebb fájdalommal jelentjük Nagytisztelétű Esperes Urnak azt a veszteséget, amely egyházunkat nagytisztelétű Kiss Albert lelkész urnak ez évi augusztus 30-án délután három órákor történt elhunytával érte.

A boldogult meghidegült tetemeit szeptember 2-ik napján délelőtt 10 órákor temetteti el egyházközségünk.

Debrecen, 1908 aug. 31.

Simonffy Imre
kir. tanácsos, főgondnok.

Az egyház gyászjelentése.

A boldog feltámadás reménye alatt! A legmélyebb fájdalommal jelentjük református egyházunk 25 évig hűséggel szolgált szeretett lelkészének, felsőbb leányiskolánk igazgató tanácsa elnökének, sok éven át iskolaszéki elnöknek, legutóbb lelkészelnöknek, Kiss Albert urnak, a debreceni ref. egyházmegye és a tiszántuli reform. egyházkerület

tanácsbirájának, Debrec. vényhatósági bizottsági szággyűlési képviselőnek és hosszas gyengélkedés után ez 30-án délután 3 órákor történt boldogult hült tetemei ez évi szeptember 2-án délelőtt 10 órákor az egyháztanács egyháztéri gyülesterméből a nagytemplomban tartandó gyászszertartás után a Kossuth-utcai temetőben fognak eltemettetni. E vég-tisztelettelre egyházunk tagjait, városunk polgárait s általában az elhunyt minden tisztelőjét meghívjuk. Debrecen, 1908 augusztus 31. A ref. egyház presbiteriuma.

A család gyászjelentése.

Fájó szívvel jelentjük szeretett férjemenek, édes jó apánknak, kedves nagyapánknak, hű testvéremnek és a szerető rokonnak Kiss Albert debreceni református lelképásztornak, egyházmegyei és egyházkerületi tanácsbírónak, debreczen szab. kir. városa törvényhatósági bizottsági tagjának, volt országgyűlési képviselőnek stb. folyó hó 30-án délután 3 órákor, életének 70-dik, házasságának 44-ik, lelképásztorkodásának 45-ik évében történt eszöndes elhunytát. Temetésére, mely az Egyháztanács egyháztéri gyülesterméből a Nagytemplomban s a Kossuth-utcai temetőben szeptember hónap 2-dikán délelőtt 10 órákor kezdődőleg fog végbemenni, a fájdalomunkban osztozókat s általában a m. t. közönséget tisztelettel meghívjuk. Debrecen, 1908 augusztus 31-dikén. — Özvegye: Kiss Albertné szül. Borsos Lenke. Gyermekai: Lenke férjével Illyés Endrével, Erzsike férjével dr. Nagy Zsigmonddal, Mariska férjével Mindszenti Imrével, György feleségével Drescher Idával, Ilonka férjével Báthory Andorral, Albert. Testvére Kiss Irma férjével Béteky Alberttel. Unokái: Illyés Endre, Illyés Ferenc, Nagy Erzsike, Nagy Zsigmond, Mindszenti Micike, Mindszenti Berti, Mindszenti Sárka, Báthory Bandika, Kiss Györgyike. A közeli és távolabai kiterjedt rokonság nevében is. — A temetést Dankó M. temetkezési intézet rendezi.

Egyház és iskola.

Beiratások a felső kereskedelmi iskolában. A Debreceni Kereskedelmi Tanintézet felső kereskedelmi iskolai tagozatában a befejező beiratások folyó évi szeptember hó 1-4 napjain történnek, még pedig délelőtt 9-12 és délután 3-5 óra között az igazgatóság hivatalos helyiségében (II. épület, I. emelet 23. szám.) Az alsó osztályba oly tanulókat veszünk fel, kik a polgári fiúiskola, gimnázium vagy reálisiskola negyedik osztályát sikeresen végezték. A tanintézet jelenlegi tanulóit, valamint az újonnan beiratkozó növendékek a legutóbb nyert iskolai bizonyítványon kívül még a születési (keresztlevél) és újraoltási bizonyítványukat is bemutatják. Tandij egész évre 200 korona, beiratkozásakor a félévi, esetleg negyedévi tandij fizetendő be. Előzetesen beiratkozottak a 40 korona tandiját félévre, esetleg negyedévi tandijra egészítik ki. Szerényebb anyagi helyzetben levők a tandijnak havi részletekben fizethetéseért folyamodhatnak. Szegénysorsu, de jó magaviseletű tanulók, ha legelőbb is jó osztályzattal bírnak, tandijkedvezményt nyerhetnek. A havonként fizethetésért, valamint a tandijkedvezményért folyamodni kell és az iskolai felügyelő bizottsághoz címzett kérvények beiratkozásakor az igazgatónál adandók be. A pótvizsgálatokat és javítóvizsgálatokat augusztus hó 31-ikén reggeli 8 órától kezdődőleg vesszük fel. A tanévet szeptember hó 5-én reggel 9 órákor nyitjuk meg. Az igazgatóság.

Beiratások az iparos tanonciskolába. A helybeli iparos tanonciskolában az 1908-9. tanévre a beiratkozások 1908.

Vanger Sándor és Társa Batthyány-u. 1.

Párisi mintára berendezett női ruha készitési műterme megnyilik szeptember hó 1-én.

ber hó 7., 8., 9., 10., 11. és 12-én
án 5-7-ig tartanak meg, szeptember
13-án délelőtt 8-11-ig a rajz, 14. és 15-én
délután 5-7-ig a közismereti osztályok át-
adása s 17-től kezdve már a rendes tanítás
veszi kezdetét. Amidőn ezt a tanoncotartó
mester urak tudomására hozom, felkérem,
hogy úgy a régi, mint az újonnan szerződött
tanulókat a fent kitett napokon az igazgatói
irodában jelentsék be (Burgondia 1.) és a
régibbi tanulók után 4 korona, az új tanu-
lók után 4 korona 50 fillér tandíjat okvetlen
fizessék le. A nem jelentkező tanulók mes-
tereit az első foku iparhatósághoz fognak,
mint mulasztók jelentetni. Akik tandíjmen-
tességet és ingyen tanzsereket óhajtanak
kapni szerződésüket és szegénységi bizonyít-
ványukat a jelentkezés alkalmával hozzák
magukkal. Debrecen, 1908. aug. 30-án Dóczy
Gedeon igazgató.

**Beiratkozások a polgári flui-
kolába.** A Debreceni Kereskedelmi Tanin-
téz polgári iskolai tagozatában a befejező
beiratások folyó évi szeptember hó 1-3 nap-
jain történnek, még pedig délelőtt 9-12 és
délután 5-5 óra között (földszint 5. szám
alatt.) A tanintézet jelentégi tanulói, vala-
mint az újonnan beiratkozó növendékek a
legutóbb nyert iskolai bizonyítványon kívül
még a születési (keresztlevél) és újraoltási
bizonyítványokat is bemutatják. Beiratási
díj 6 korona, egész évi tandíj 60 korona.
Beiratáskor a beiratási díj és a felévi, kivé-
telesen a nagyedévi tandíj fizetendő. A dij-
talan javító- és pótló vizsgálatokat augusz-
tus hó 31-én reggeli 8 órakor kezdődőleg, a
felvételi és különbözeti vizsgákat pedig
szeptember hó 2-án ugyanazok reggel 8 óra-
kor kezdődőleg vesszük föl. A felvételi és
különbözeti vizsgákért járó díjak a vizsgát
megelőzőleg fizetendők be. A magánvizgá-
latokat szeptember hó 4-5 napjain tartjuk.
A tanévet szeptember hó 7-ikén reggel 10
órákor nyitjuk meg. Az igazgatóság.

A király állapota.

A király egészsége. — Miniszterek a
királynál. — Ellopták a király ala-
pító levelét.

(Saját tudósítónktól.) A király
egészségi állapotáról a tegnap és a
mai nap folyamán ismét megnyug-
tató hírek érkeztek.

Abból a kétségbevonhatatlan
faktumból, hogy az uralkodó élet-
módja nem változott, hogy rendes
sétáit teszi, jelen volt az Erzsébet-
kórház alapkövetélésénél, miniszte-
reket fogad stb. következtetni lehet,
hogy az óvatosan közreadott, a ki-
rály egészségi állapotára vonatkozó
hírek megfelelnek a valóságnak.

A legújabb tudósítások szerint
az uralkodó szeptember 7-én utazik
el Ischlből, ahol harmadfél hónapig
tartózkodott és Bécsben át jó Buda-
pestre.

Kinos feltűnést kelt Ischlben,
hogy az Erzsébet-kórház alapköle-
télésénél elhelyezett kazetát, mely-
ben a király által aláírt alapítólevél
és emlékérem volt — ellopták. Mi-
képpen történt a lopás, senki sem
tudja. Ischl községe szörnyen res-
teli a dolgot s minden áldozatra
kész, hogy az alapítólevelet meg-
szerezze. Ezer korona díjat is tűzött
ki, hogy a vakmerő tetteseket kézre-
kerítse, de eddig kevés kilátás van

rá, hogy nyomukra akadjanak. Az
ischi híreket az alábbiakban foglal-
juk össze:

Bécs, augusztus 30.

Ő felsége ismét jól érzi magát.
A köhögés és a nátha megszűnt
Közérzése kitűnő, erőállapota kielé-
gítő. A felség szeptember 7-én eluta-
zik Ischlből, ahol tíz hétig tartó-
zkodott és Bécsen át egyenesen Bu-
dapestre utazik.

Ischl, augusztus 30.

(Saját tudósítónktól.) Mérvadó
helyről a következőket közlik a
király közvetlen környezetéből a
király állapotáról:

A király állapota nagyon kielé-
gítő. A királynak ugyan még min-
dig könnyű náthája van, de telje-
sen jól érzi magát, mindennap szo-
kott sétáját végzi, étvágya jó és
nagyon jól alszik. A király az el-
mult éjszakát is nyugodt, zavartalan
álomban töltötte. A király kerán
reggel rendes sétájára indult.

A mérvadó körök véleménye
szerint a király náthája már rég
elmult volna, ha az időjárás az
utóbbi időben nem lett volna olyan
kedvezőtlen. Ferencz Ferdinand fő-
herceg trónörökös, még a királynak
Ischlből való elutazása előtt, mely
szeptember hetedikére van kitűzve,
ideérkezik, hogy átvegye a hadgya-
korlatokra vonatkozó utasításokat,
melyeknek a főparancsnoksága, mint
minden évben, az idén is a trón-
örökös kezében lesz.

Ischl, augusztus 30.

Az Erzsébet-kórház tegnapi alap-
követélésénél elhelyezett kazetát az ő
felsége által aláírt alapítólevéllel és
36 korona értékű emlékérmekkel az
elmult éjjel ellopták. A tetteseket
nyomozzák. — Elfogatásukra Ischl
községe 1000 koronányi díjat tü-
zött ki.

Végrehajtási novella és a debreceni kereskedők

Az Omke rendkívüli közgyűlése.

(Saját tudósítónktól.) Az Omke deb-
receni fiókja vasárnap délelőtt a kereskedő
társulat dísztermében rendkívüli közgyűlést
tartott a végrehajtási novella által teremtett
helyzet megbeszélése végett; az ülésen, a
mely iránt élénk érdeklődés nyilvánult nem-
csak a tagok, hanem az iparosok és más
érdeklődők részéről is, Falk Lajos elnök
üdvözli a megjelenteket, válaszolja a novella
és a végrehajtási utasítás előzményeit; —
utánna Gaszner titkár részletesen ismerteti
a novellát. Kiemeli főleg azokat az intézke-
déseket, amelyek a régi eljáráshoz képest
ajánlatokként jelentkeznek; tárgyilagos vizs-
gálat alapjára végkövetkeztetésként megál-
lapítható, hogy a jelenlegi parlamentben
az animozitás a hitelezők érdekeivel szem-
ben egészen rendkívüli mértékekben van
meg. Szerinte a végrehajtási törvények min-
denütt a világon oltalomban részesítik a hi-
telezők jóhiszeműen szerzett jogait, míg ez
a javaslat igen alkalmas lesz arra, hogy a
gyenge fizetési hajlamu adósok teljesítési kö-
telesség érzetét még inkább lazítsák.

A törvény egyes paragrafusaihoz fűzött
felvilágosító magyarázatok után, amelyek a
törvény egész anyagát kimerítették, a jelen-
levők kérdéseket tesznek fel, melyek ott
nyomban tisztáztattak; ezen felvilágosítások
által a törvény egész terjedelmében könnyen
megérthetővé vált s az elnökségnek ezen
figyelméért Bócs Lajos a közgyűlés nevé-
ben köszönetet indítványoz.

Falk elnök elhárítja magáról ezt a
köszönetet, hiszen az elnökség csak legszebb
kötelességét végezte, mikor a tagoknak egy
ilyen nagy horderejű kérdésben a kérdezős-
kódásra, a felvilágosításra, a véleménynyil-
vántásra egyszerűen alkalmat keresett, ösz-
szegezve a megbeszélés eredményeit, két
dolgot ajánl a jelenlevők és az érdekelt kar-
társak figyelmébe: a fokozott gondosságot a
kihitelezésben és alapos megfontolását
annak, hogy kivel szemben vegye igénybe a
kereskedő és iparos a bejelentés határidejét.

A bejelentési határidő nagyon rövid, a
bejelentés elég költséges és körülményes, al-
talános direktívákat felállítani nem lehet
hanem minden üzletben, a hátralékos
vagy rosszakaratu, indolens adósokkal szem-
ben egyénenként kell, hogy mérlegelje és
fogja megtalálni a választ arra vajjon kinnél
teljesítse és kinnél mellőzze a bejelentést.

Mint értesülünk a napokban a szövet-
kezetek is együttes értekezletet tartanak e
tárgyban, amely reájuk nézve is, mint a kis
existenciák hitelforrásaira, igen fontos kér-
dést képez.

**Iskola
öltönyök
Gerőnél
Piac 41.**

A debreceni iparkama évi jelentése.

Egy év az ipar és kereskedelmi
életében.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara
1907. évről szóló évkönyvét és évi jelentését
most adta közre.

Az évkönyvben a kamara beszámol
egész múlt évi tevékenységéről, melynek
kiemelkedőbb mozzanatait az iparfejlesztés
és északoktatás területein találjuk, továbbá
kiemelhető az érdekeltségnek ipari és keres-
kedelmi jogi ügyekben védelmi törvényho-
zási és szabályrendeletalkotási előkészítő
munkákban részvétel, kiállítási ügyek, köz-
lekedésügyi javaslatok stb.

A kamara, bár csak rendes hivatali
kiadásából elvonás utján teheti, szakiskolák
támogatására, tandíjmentességek és ösztön-
díjak adományozására a múlt évben is circa
15,000 koronát áldozott.

Kiemelkedő fejezete ezenkívül e rész-
nek az iparfejlesztésről és a kamara által
kieszköztölt államsegélyekről szóló, a továb-
biakban a kamara azon munkásságáról tör-
ténik beszámolás, mellyel részint kerületének,
részint az egész országnak közgazdasági
igazgatásában szavát és véleményét hallatta.
Ezt a részt, mintegy kiegészíti a kötet végé-

Kiválóságukról ismert, ki-
állításokon is első
díjakkal jutalmazott
elsőkézből, feltétlen
jótállással árusítjuk.

borsajtóinkat Péterfia-u. 73. sz. alatti
raktár-
runkon
„Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság“.

hez csatolt függelék, mely a közérdekű nagyobb szabású tanulmányok alakjában kidolgozott felterjesztések és előterjesztések teljes szövegét foglalja magában. Ilyeneket dolgozott ki a kamara közutak, kövezetvámok, váltóvás reformja, vasuti szállítások elleni panaszok tárgyában s végül az egyenes adók reformjáról.

A második rész az évi jelentés a kamarai kerület közgazdasági életének képét rajzolja, mindenütt feltüntetve a kereskedő és iparos közönség óhajait és panaszait.

A kamara különös gondot fordít a munkásmozgalmakra s az ezekről évről évre adott jelentési részében ez ügy fejlődési fázisait rendszeresen és folytatódólagosan dolgozza fel. E jelentésben a kollektív munkaegyezményi rendről szerzett tapasztalatait dolgozta fel.

Nem kevésbé éber figyelemmel kíséri a kamara kerületének kivándorlási ügyét, melyet kerületének idevonatkozó bő statisztikájával világít meg. Gyakorlatilag figyelemreméltó részei a jelentésnek az egyes iparágak és kereskedelmi szakmák állapotáról, óhajairól és panaszairól szólók, melyek híven tükrözik vissza a kamarai kerület egész közgazdasági életét.

Debreceni athléták győzelme.

Debrecenieké a Booskay serleg.

A vasárnapi verseny.

A vasárnap Debrecenben lezajlott országos athlétikai viadal nagy dicsőséget hozott a debreceni athlétáknak. A debreceni pénzintézetek Napoleon szobrát, a József főherceg vándordíját és a legszebb s legnagyobb jelentőségű díját a versenyben résztvevő országos-bajnokok között gyors egymásutánban a Debreceni Tornaegyesület kitűnő gárdája nyerte el. Csupán egy kiírásra került vándordíját, a kultuszminiszter vándordíját nyerte el idegen egyesület, a Budapesti Torna Club.

Az egyes versenyszámok eredményei egyébként a következők:

A súlydóbo csapatverseny még a délelőtti folyamán dőlt el, melyből a DTE. csapata került ki győztesen.

A 100 yardos síkfutás izgató előfutamáiból a győztesek kerültek a döntőbe, hol Simon Pál M.A.C. 10'2 mp. alatt mesés idő alatt lett a győztes, második Scheer B.T.C., harmadik Fényes Jenő DTE.

Súlydobás egyéni versenyben Mudia Imre a DTE. tagja, országos rekordot javított 12'91 méteres dobással. II. Székelyhidyi Béla. III. Nagy András B.T.E. tagja.

Magasugrás. I. Vadon Géza DTE. 178 cm. II. Szabó Béla DTE. III. Br. Wardener Iván. IV. Jámbor Ferenc.

Egynegyed angol mf. síkfutás. I. Az olimpiai versenyen kitűnően szerepelt Budor Ödön 52 mp. alatt országos rekordot állítva fel II. Nagy József B.T.E. III. Korány Imre K.A.C.

Diszkoszvetés. I. Antal Pál M.T.K. II. Mudia Imre DTE. III. Strank Gyula B.A.T.E.

1 angol mért. síkfutás. I. Fodor Ödön B.P.T.S.C. 4. p. 53 mp. II. Kasár Tivadar M.T.K. III. Fülöp Miklós DTE.

Távolugrás. I. Holics Ödön M.T.K. II. Majunke Henrik K.A.C. III. Kovács Nándor B.B.T.E. IV. Fényes Jenő DTE.

Stafétafutás. I. a B.T.C. stafétája, mely országos rekordot teremtett 46'8 mp. alatt. — II. a B.A.T.E. stafétája. III. a DTE. stafétája.

A versenyen nyertesek díjait a Máv. éttermében adták át.

A bankett a késő éjjeli órákig eltartott s az athlétákat a robogó vonat elvitte városunkból, hogy majdan új ut érvel ismét idehozza őket, a dicsőségek színterére.

A debreceni színészsztrájk epilógusa.

Fényképész és lapszerkesztő párbaja.

(Saját tudósítónktól.) A Debrecenben az elmúlt tavasszon lefolyt színészsztrájkból kifolyólag már két párbaj zajlott le. — A másodikikat tegnap délután tartották meg, amikor is Letzter József debreceni fényképész és Szathmáry Zoltán lapszerkesztő vittek súlyos feltételű pisztolypárbajt a debreceni nagyerdőben.

Letzter József segédei voltak Sámly Béla és dr. Winkler Jenő orvos, dr. Brunner Lajos. — Szathmáry Zoltán részéről segédek voltak Bodnár Géza és dr. Szász Adolf, orvos dr. Grósz Pál. A párbajban sebesülés nem történt, felek nem békültek ki.

A párbaj indító oka egy összeszólalkozás volt, amelynek során Letzter József azt állította, hogy Szathmáry Zoltán nem viseltetett korrektül a tavasszal Debrecenben lefolyt színészsztrájk ügyében. Erre vonatkozólag a sztrájkban szerepelt kardalosi és kardalos személyzet azon tagjai, akik még Zilahy Gyula társulatánál működnek, a következő nyilatkozatot küldték:

Nyilatkozat.

Alólirottak, mint a debreceni színház tagjai igazoljuk, hogy Szathmáry Zoltán debreceni lapszerkesztő ur az 1908 tavaszán a debreceni színháznál előfordult színészsztrájkról csak abban a pillanatban értesült, mikor mi a színpadról, a próbákról demonstrálólág kivonultunk. Ekkor küldtünk Szathmáry Zoltán urért, mint aki irántunk mindenkor jóindulatu barátságot tanusított, de amellet Zilahy Gyula színigazgató urnak is jó barátja volt, hogy legyen közbenjárók az igazgatóságnál. Szathmáry Zoltán ur egy ügyes ölettel összeegyeztette a mi jóvoltunkat és az igazgató ur jól felfogott érdekeit, olyan indítványt tett amelyet ugy az érdekelt igazgatósági tagok, mint mi örömmel elfogadván, a sztrájk egy félóra alatt véget ért. A sztrájk megszűnte egyenesen Szathmáry Zoltán urnak köszönhető, amiért mi együttesen és külön-külön köszönetet mondtunk Szathmáry Zoltán urnak. Valótlán tehát az, mintha Szathmáry Zoltán ur rendezte volna a sztrájkot azt szította volna bármilyen idegen befolyás alatt valaki érdekében. Ellenben való az, hogy Szathmáry Zoltán ur teljes önzetlenséggel járt el a sztrájk ügyében s a békés megoldás neki köszönhető.

Máramarossziget, augusztus 28.

Szilágyi Ernő, Havi Rózsi, Salgó Anna, Erdőss Hugó, Kallós József, T. Fekete Etel, Lenkey György, Rózsahelyi Ilona, Bánai Géza, Jászkürthy Ferenc, Kállay Hermin, Csomafai Erdélyi Margit, Arday Vilma, Barabás Károly.

A nyilatkozat tartalmát, valamint az aláírások valóságát igazoljuk: Tallián László s. k., Ligeti Lajos s. k.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre 3 korona. Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungaria épület, földszint 2 ajtó.

Iskola cipők

nagy választékban

Mandel

Lipót

cipő nagyraktárában

Piac-utca 40.

HIREK.

— **A Zenede kibővítése.** A debreceni Zenede épülete már rég szűknek bizonyult s nem állt kapcsolatban a Zenede fejlődésével. Az intező körök különösen egy nagy koncert-terem építését tartják szükségesnek és már nemrégiben át is irtak a városhoz, hogy a zenede kibővítésére, illetve a szükséges díszterem megépítéséhez járuljon hozzá 60,000 koronával. — A kérvényt a tanács annak idején kiadta a számvevőnek véleményadás végett. A számvevő a tegnapi tanács ülésen terjesztette be véleményét, mely szerint az építési segínyt megadni javasolja 6 éven keresztül évi 10,000 koronával. Ennek alapján a tanács is hozzájárult a Zenede kérésének teljesítéséhez.

— **Iskolai ülés.** Az állami tanyai iskolák gondnoksága tegnap a városházán gyűlést tartott, melyen folyó ügyeket tárgyaltak és a beiratások mikéntjére hoztak határozatot.

— **A veszedelmes férj.** Veszedelmesen féltékeny férj Mészáros Sándor. Sőt nagyon is veszedelmesen féltékeny. Csak azért házasodott meg, hogy alkalmas médiumot nyerjen féltékenységének a kielégítésére. Szóval működött benne „a féltékenység zöldszemű ördöge”. A felesége egy ideig csak tűrte a folytonos üldözést. Végre azután megelégtelt. Kijelentette, hogy ha továbbra is féltékenykedik, akkor „Az élet álom” című köznapi komédiát „Váljunk el!” című tragédia receptje szerint fogják folytatni. — Ez aztán végképpen kihozta a kedves férjet a türelméből. Most már bizonyos volt abban, hogy a felesége megakarja eszneli. Revolvert vásárolt tehát. Ebben is a régi tradíciók szerint járt el. És kezdetét vette az ugynevezett revolveres üldözés, melyet természetesen követett tegnap a revolveres feljelentés. A rendőrségen meg is hallgatták az asszony nagy baját és megígérték, hogy megvédelmezik férje bosszúálló karjai ellen, ha ugyan megtudják védeni.

— **Tolvaj inas.** Drujér János urasági inas alaposan megkárosította Klár István földbirtokos gazdáját. Mintegy 150 koronáját ellopva, megszökött. — U azonban váltig azt mondja, hogy sikkasztott — tetszik neki a divatos név, ugy látszik. Nem ad a ki a fizetésemet, hát magamnak kellett „elsikkasztani” — mondta rezignáltan. A rendőrség vette pártfogásába a jeles inast.

Üzletáthelyezés!

Szives tudomásul hozom, hogy Hatvan-utca 5. szám alatt létezett festék- és vegyszert cikkekbeni nagykereskedésemet HATVAN-UTCA 8. szám (volt Szépjuhász épület) helyeztem át. Főcélom továbbra is az leed, hogy t. vevőimet a legolcsóbb és legpontosabb kiszolgálásban részesítsem és midőn eddigi sz. pártfogásukat megköszönöm, azt kérem részemre a jövőben is fentartani és várva előbbi sz. látogatásukat, vagyok kitűnő tisztelettel a „Festék király” NEUMANN GYULA DEBRECZEN, Hatvan-utca 8. szám alatt.

— **Hamismérleges kereskedők.** Irtunk már arról, hogy a rendőrség erélyes eljárást indított azok ellen, akiknél hamis mérlegeket találtak. Negyvenkilenc ilyen hamis mérleget használó kereskedőt büntetett meg a rendőrség kisebb-nagyobb pénzbüntetésre. A vizsgálatot más irányban folytatják.

— **Szívelhűdés.** Ilyés Gábor 67 éves családos gazdaembert, tegnap délután a Telegdi fürdőben szívelhűdés érte. Azonnal meg halt. Ilyés Gábor Nánáson lakik és onnan jött be Debrecenbe.

— **Besurranó tolvaj.** Szücs Mária Pereces-utcai lakosnőtől, tegnap ismeretlen besurranó tolvaj elvitte összes értékesebb rubaneműit. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Szerencsétlenül járt oselédleány.** Harsányi Erzsébet oselédleányt, aki Hirschfeld Ármán borkereskedőnél szolgált, végzetes szerencsétlenség érte a padláson. — Egy macskától a sötétben annyira megijedt, hogy rögtön szívbajt kapott. A leányt a kórházba szállították.

— **Törvényeségi tárgyalások.** 1908. augusztus 31-től szeptember hó 7-ig a következő napokon lesznek tárgyalások u. m. szeptember hó 2-án, szerdán főtárgyalások: Debreczeni József s két társa ellen okirat hamisításért, Popovits Arzénne ellen emberölés vétségéért. Szeptember hó 4-én Pénteken főtárgyalások: Egerhard László ellen zsarolás vétségéért, Vajkó János ellen testi sértésért.

— **Leölt gyerekek.** A nánási erdők alján vígan játszadozott két kis gyermek. Oltalmat kerestek a perzselő nap heve ellen. — Eppen arra vadászgatott Daróczy Miklós, a vadászszenvedélyéről híres gazdálkodó. Együttal nagy vasárnapi puska és lesi vadász hírében is áll. — Rövidlátása miatt sem szabadna vadászgatnia. Ő azonban nem vette ezt tekintetbe. Borzalmas szerencsétlenség lett vigyázatlanságának a következménye. Amint vadászgatott, vad helyett tévedésből a két ártatlan kis gyermeket ölte meg. Kiss Zsuzsanna és Pető Julianna 12—13 évesek voltak még csupan. Alig éltek és már is meg kellett válniuk az élettől egy vigyázatlan ember égbekiáltó gondatlansága miatt. A két kis gyermek állapota reménytelen, habár az orvosok mindent megkísérelnek, hogy megmentsek őket az életnek.

— **Teljes ellátásra** tanulásbeli ellenőrzéssel elvállal 1—2 középiskolai tanulót izr. tanár. Cim a kiadóhivatalban.

— **Véres verekedés.** A Simonffy-utca szeglete véres verekedésnek volt tegnap a színhelye. Bodó József, Szabó István és Kotor József Vecsei-telepi lakosok veszték össze. A másik kettő azután alaposan abbahagyta Kotor Józsefet, aki bűnvádi feljelentést tett a rendőrségen társai ellen.

— **Verekedő mulatozók.** Sándor Lackó József egy Árpád-téri kocsmában több társával összeveszett, akik ezután borzalmas sebet ejtettek a szerencsétlen ember fején. Egy szódavizes üveget vágta hozzá. A rendőrség nyomoz a verekedők ügyében.

— **Iskolakönyvek** beszerzésére ajánljuk Antalfy József könyv- és papirkereskedését. Piac utca 44.

Találtatott egy forrás, ahol minden szülő és tanuló tankönyveit új és használt állapotban, ugyszintén írószerszükségletét a legolcsóbban szerezheti be. Saját érdekében áll tehát Aczél Henrik modern antiquariuma könyv- és papirkereskedését felkeresni. — Piac utca 24. a ref. kistemplommal szemben. Telefon 575.

— **Szülők és tanulók** figyelmébe ajánljuk a Hegedüs és Sándor-céget, ahol az összes iskolákban használt tankönyvek ódon és új állapotban beszerezhetők mindenféle papír-, író- és rajzszerekkel együtt.

— **Iskolakönyvek** ódon és új állapotban Telegdi K. Lajos utóda, Eperjessy István cégnél beszerezhetők. Ugyanott mindenféle író és rajzszerszerek is kaphatók.

— **Dr. Józsa Ödön** nőorvos és belgyógyász (specialista), rendel délelőtt 9—10-ig, délután 3—4-ig, Debrecen Batthyány-utca 11. szám.

A legjobb minőségű kézitáskák, pénz- és szivartárcák beszerzésére bizalommal ajánljuk az előnyösen ismert Mentze Henrik újdonóságok áruházát Kosuth-utca 4. szám.

Apponyi a helyzetről.

Fontos kijelentések.

(Fővárosi tudósítónktól.) Sággy Gyula a somorjai kerület képviselője tegnap tartotta beszámoló beszédét Püspöki és Fél községekben.

Mindkét helyütt igen sok választó polgár volt jelen. Felben megjelent gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter is, aki nagyhatású beszédet mondott.

Gróf Apponyi Albert a következőket mondotta:

— Vádolják a függetlenségi pártot azok, akik ezelőtt egy kanál vízben folytatták volna meg a függetlenségi eszmét és most úgy tűnnek fel, mintha rajongónak érte. Vádolják a függetlenségi pártot azzal, hogy lemondott céljairól. Meredek hegyre nem az jut fel először, aki leggyorsabban indult utnak. A meredek uton nem tudunk feljutni, ha a nemzet minden erejét is megfeszíti is. Ez csak elesigátza a nemzetet és amivel felfedeztük, sőt merem mondani, tudjuk, hogy jobb a kerülő út, amelyen biztosan felérünk, mint okos emberek ezt az utat választottuk. Megyünk ezen az uton s anélkül, hogy a nemzettől nagy áldozatokat kérnénk.

A külön vámterület ma még nincs meg — mondotta Sággy Gyula barátom — mert azok, akik mi előttünk a nemzet urai voltak, lehetetlenné tették azzal, hogy idegen nemzetekkel úgy egyeztek meg, hogy az most az önálló vámterületet ez idő szerint lehetetlenné teszi. Ha szerződéseszek nem akarunk lenni, nekünk ezt fenn kell tartanunk és így csak akkor lehet meg a külön vámterület, amikor a szerződések lejárnak. Erre az időre azonban biztosítottuk az ország függetlenségét.

Apponyi azután azokról a közigazgatási és kormányzati bajokról szól, amelyek a régi idők gazdálkodásainak nyomaként maradtak meg és amelyekért, mert a kormány nem tudta azokat mind a rendelkezésére álló rövid idő alatt megszüntetni, a mai kormányt okozzák a koalíció ellenségei. Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Ismétlem, mi azok vagyunk, akik voltunk. Azoknak az elveknek a megvalósításáért küzdünk a kormányon és a kormányt támogató párton, amelyeket hirdettünk, amikor még az ellenzéken voltunk, de nem oktan, hanem okos módon. Azt csak úgy érthetjük, ha a nép ereje minket támogat. Egész politikai pályámon sohasem voltam a magyar nemzet dicsőséges jövője iránt olyan bizalommal eltelve, mint most amikor jobban látom a nehézségeket, de jobban látom a módját is annak, ahogyan ezeket a nehézségeket legyőzhetjük.

Apponyi beszédét gyakran szakították félbe tetszésnyilvánítások és sűrűn hangzott fel a taps és lelkes eljenzés. Végül Sággy-nak és a kormánynak bizalmat szavaztak.

Távirat és telefon.

Részt vesz-e a király a hadgyakorlatokon.

Ischl, augusztus 31. A király egézségi állapota javulóban van. De orvosi tanácsára hallgatva, kérdés, hogy részt fog-e venni a hadgyakorlatokon. Ferenc Ferdinánd szeptember harmadikára érkezik ide, hogy átvegye a hadgyakorlatokra szóló utasításokat. Aehrenthal is ugyanekkor fogja a király kihallgatni. — Valószínű tehát, hogy a király nem fog részt venni a hadgyakorlaton.

Szerencsétlenül járt huszárhadnagy.

Abbázia, augusztus 31. Belnokovits Pál huszárhadnagyot borzalmas szerencsétlenség érte. A bravurokhoz szokott hadnagy egy óriási fejest ugrott, kitorpte nyakát és meghalt, édes anyja és nővére szemelátára.

Grófkisasszony és parasztleány.

Budapest, augusztus 31. Ma esküdtött örök hűséget Pongrácz Henriette grófkisasszony András János parasztleánynak. Már négy éve élnek együtt, eddig csak a család akadályozta meg az egybekelésüket.

Ismét vasuti katasztrófa.

Zágráb, aug. 31. Ma reggel 6 óra után a varsad—zágrábi vonalon Veljko—Trgoviste állomás közelében kisiklott egy személyvonat, mely alkalommal két ember életét vesztette, 19 többé-kevésbé súlyosan sebesült meg. A katasztrófa oka az eszések következtében meglazult pályatest.

750/1908. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróságának V. 746/3. 1908. számu végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Kiss Sándorné felső-józsi lakos részére, Szabó Lajos debrecen—halápi lakostól 271 kor. 49 fill. tőke, ennek 1907. évi január hó 24. napjától számítandó 5 százalék kamatai és az eddig összesen 276 kor. 28 fill. perköltség erejéig, 1907. évi november hó 14-én biróilag lefoglalt és 1468 koronára becsült igás lovak, gazdasági gépek és gazdasági eszközök és lőszerszámokból álló ingóságok 1908. évi szeptember hó 4-én, délután fél 3 órakor kezdetét veendő és a Halápon, Némethi Sándor kaszáló birtokán megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1908. augusztus hó 16.

Török Péter.
birói kiküldött.

Iskola cikkeket

könyvtáskákat, könyvszilljakat, tokk és tolltartókat, tentatartókat, palatáblát, írót, tollat és kőironokat osakis a

Párisi nagy bazarban

lehet olcsón vásárolni.

Bankegyesület

részvénytársaság

Debreczen, Piac-utca 72. szám alatt.
Fogla kozik a banküzlet összes ágazataival.
Leszámítol váltókat, utalványokat, nyilt tételeket stb.
Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyujt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra.
Előlegot ad értékpapirokra, árukra stb.
Átvész tőzsdei megbizásokat.
Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (ch-ek) számlára, pénztárjegyekre es
Vállalkozik minden egyéb bankügylet kötésére.

Az igazgatóság.

Nyelv és irodalmi intézet

Debreczen, Piac-u. 9. sz.

Előleges értesítés.

Tisztelettel hozzuk a t. közönség tudomására, hogy intézetünket **folyó év szeptember hó 3-án** megnyitjuk és beiratásokat már most elfogadunk fentjelzett helyiségeinkben.

a) **Nyelvtanfolyamokra**: német angol, francia, olasz, esetleg a magyar nyelvre.

b) Német, francia, angol, olasz **kereskedelmi levelezésre**.

c) **világirodalom történet, művészet-történet és aesthetikára**.

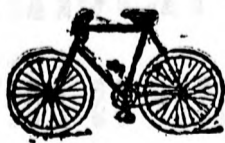
A nyelvtanfolyamokat a Berlitz-módszer szerint vezetjük, a tanítvány az első leckeórától kezdve csakis a megtanulandó nyelvet hallja s beszéli. Nyelvtanáraink kiválóan képzett külföldi (ugyanazon nemzetbeli) tanerők. A többi tanfolyamokon ugyancsak elsőrendű tanárok oktatnak.

Tandij havi 10 korona.

Magán és cerce-tanítás. Nappali és esti tanórák. Prospektusunkat ingyen és bérmentve küldjük.

Az igazgatóság.

Kerékpár, varrógép,
gramafon, villamos-

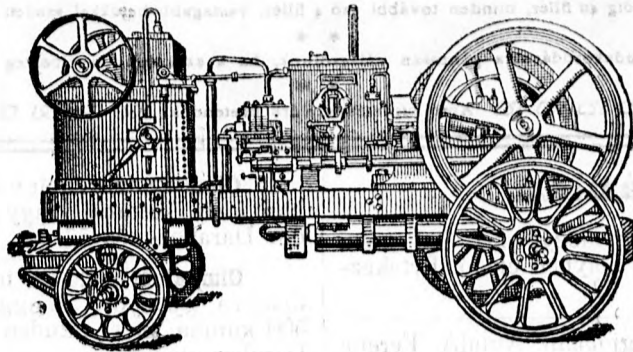
sági cikkek és mindennemű alkatrészek állandó raktára. Nagy választék lemez-ujdon-ságokban. Elvállalunk villamos felszereléseket, mindennemű mechanikai készülékek javítását, vas- és fémesztergályozást, zománcolást, nickelezést és az összes e szakmába vágó munkákat szakszerűen és pontosan készítjük.

Geller és Németh
Debreczen,
Hatvan-utca 8. szám.

Eredeti „O T T O“ benzín motorok cséplési célra.

Saját műhely!
IX. Mester-utca
81. szám alatt.

Saját műhely!
IX. Mester-utca
31. szám alatt.

továbbá benzín-, petrolin-, légszesz és szivógáz motorok faszén, antracit és koksztüze-
lésre 1—1500 lóerőig LANGEN és WOLF motorgyár BUDAPEST VI., Váci-körut 59.

FAZEKAS IMRE

Villamos-világítás és Erőátviteli Vállalata az Egyesült Villamossági és Képgyár R. T. képviselője. Iroda **Debreczen, Piac-utca 77. szám** (az udvarban). — Telefon szám 567.

Elvállal Villamos Világítási berendezéseket, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére a legszolidabb kivitelben erőátviteli motorberendezéseket. Nyomdák, műhelyek, szivattyúk stb. meghajtására a leghasznosabb kivitelben, Telefon és szobacsengő berendezéseket.

Szállit mindennemű szerelési anyagot, csillárokat, dynamó-gépeket, motorokat, műszereket. iv- és izzólámpákat dr. Just Wolfram lámpákat, Tervek és költségvetés díjtalan.

Eladó

6 hold majorsági föld

épületekkel felerészben fajszoállóval beültetve közel a városhoz. — Értekezhetni: **Vályi Nagy Gusztáv** ügyvédvel Csapó-utca 22. szám.

Iskolás-

gyermek részére, **kész fehérneműk zsebkendők, harisnyák, paplanok, matráok, pokróok**, (flanell takarók) és **ágyterítők** legnagyobb választékban s legjutányosabb árakon kaphatók

Kardos László

vászon- és kelengye-üzletében

Debreczen, Kossuth-u. 9.

Dr. **KARDOS SAMU**

és
dr. **GABOR JENŐ**

társ-ügyvédi irodája f. évi augusztus 16-tól kezdve Ipar- és Kereskedelmi Bank, Piac-u. 58. sz. a. palotájában I. emelet 14. ajtó szám alatt van.

Mütrágya!

Foszfor, légeny- és káli trágyák! Száritott fekáál és száritott sertétrágya! **Elsőrendű szőlő-trágyák** waggonszámra legjutányosabban megrendelhető.

Klár Andor

bank- és áruüzletében

Debreczen,
Miklós-utca 23. sz.

Ugyanott kőszén mész, waggonszámra 1—3 évre, kötésre vásárolható.

Bankosztály!

Törlesztéses, kötvény és váltókölesönöket folyósít.

Telefon 210.

Telefon 210.

Földes Sándor

elektrotechnikai vállalata

Debreczen nagytrafik udvar.

Legolesóban és szakszerűen készít villamos villágítási- erőátviteli berendezéseket, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezését és évi jókarban tartását, valamint minden e szakmába vágó legkomplikáltabb munkát.

Tisztits csak

Globus

(Fémisztító-Kivonattal)

Legjobb-Fém-Tisztítószer.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel szedett szög 6 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg bekezdett.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Ajánlat.

Peórban (Szilágymegyében) 100 véka finom fajú téli alma helyben eladó. Értekezhetni Szent Anna-u. 32.

Tankönyvek legjobban Antalffy Ferenc könyvkötészetében köttetnek Piac-u. 31. és Hal-u. 6. sz.

Mindenemű férfi és női kalapok tisztítását a legdivatosabb forma szerint és a legszébb kivitelben a legjutányosabb árak szerint készíti özv. Kiss Gáborné utóda **BORZA ISTVÁN** kalapos fizető Debrecen, Főpiac, (Stenozinger ház). Cilinderek azonnal vasaltatnak.

Hegedű órákat adok koronájával. Cim a kiadóban.

Eladó az Ondódon 29 öl szántóföld új épülettel a Vedres dűlőben, ára 3400 frt, 500 forint teherrel. Értekezhetni özvegy Cseresznyés Ferencnél ugyanott.

Jámbor Zsigmond kárpitos, szalongszabó behuzást, diványokat, matracokat, javításokat jutányosan vállal. (Rákóczy) Meszena-utca 2. sz.

8600 forintra becsült jövedelmező ház megvehető 3500 forinttal. Cim a kiadóba.

Joghallgató keresztény házhoz nevelőnek vagy instruktornak ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban.

Jó fehérnemű varródnak pártfogását kéri. Cserepes u. 7.

Az Ebesen, a vérvölgyi megállónál, közvetlen a vasút mellett 32 és fél katasztrális hold föld a rajta levő épületekkel együtt eladó. Értekezni lehet: Miklós-utca 39. sz. a.

Gázluszterek jutányos árban eladók. Arany János-u. 2. II. em.

Boros hordók használt és új, minden nagyságban és mennyiségben kaphatók Péterfia 76. sz.

Mérlegképes könyvelő esti könyvelést keres. Cim a kiadóban.

9 boglya széna és egy kazal árpa-szalma eladó. Értekezhetni Lőki Sándor megyei hajduval.

A nagyszerű pusztához tartozó 38 katasztrális hold föld a mai naptól több évre kiadó. Értekezni lehet Mester-u. 31. sz. alatt.

Fényképező gép 18-18. nagyság, teljesen új, 3 dupla kazettával, Zeus autostigmátal és hozzá való teljes felszereléssel jutányosan eladó Burgondia-utca 3. szám.

Jókarban levő konyhaágy és íróasztal jutányosan eladó, Burgondia-utca 3. sz. alatt.

Ki akar

legjutányosabb és szakszerűen telefonokat, villamos csengőket, számjelzőket, tűz- és betörés elleni villamos jelzőket berendeztetni? az forduljon **Földvári L.** Debreceni első elektrotechnikai gyár- és villamos szerelési vállalatához. Kossut utca 1. sz., (az udvarban). Telefon 168. sz. Tanuló felvétetik.

Ombalmozni jutányos áron, legalaposabban tanít, kottából, vagy anélkül Sélley Sándor Darabos-utca 57. sz.

Ombalom pedálos, teljesen új, gazdagon díszítve, gyönyörű hanggal, melynek értéke 500 korona, most minden áron azonnal eladó. Darabos-utca 57.

Elköltözés miatt, egy szoba konyha azonnal kiadó. Török Bálint-utca 14. szám.

Osmegeszőlő Kálmánhegy Mórné „Katalin” telepén (ezelőtt Vadász-telep) kilója 16 kr. Házhoz szállítva 5 kilótól 18 kr. Városi árusítás Batthyányi-u. 14. Telefon 192.

Kereslet.

Varróleányok női szabónőkhöz felvétetnek. Fenyőne Zugó-u. 6.

Teljes ellátást keresek (kóser kosztot és különbejárati szobát) két gimnazista fiam részére intelligens izr. családnál. Egyik fiu 16, a másik 17 éves. Cim id. Kohn Márton Komádi Biharm.

Ügyes és szolid varróleányok felvétetnek Vanger Sándor és társánál Batthyányi-u. 1.

Álló íróasztal, továbbá copirprés és egy nagy íróasztal sürgősen megvételre kerestetik. Lorántffy-utca 13. szám alatt.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasa szer a

MOLLITERGIN,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézörösséget. Az eldurvult, kirepedezett és szelkifujta arcot vagy kezét, a legrövidebb idő alatt fehérré s puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára **Mihalovits Jenő** gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debrecenben, Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések.

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál. Villágtöltőtestek, csillárok és szerelvények **dua** váiasztóka. Telefon szám: 568. 1063

Intézeti fehérneműek

előírás szerint. — Matracok — paplanok — ágyhuzatok — Flanell takarók — esőernyők — gallérok — nyakendők — zsebkendők — harisnyák

Dologán és Somossynál

Debreczen,

*** Kistemplombazár. ***

Az

Ott Károly utóda

cég áruháza

Kossuth-utca 2. (városháza alatt)

feloszlik.

A raktáron levő bőr- és

gummi-övek

darabja

35 krajcárért és feljebb lesznek elárusítva. 6

BUZIÁSI PHÖNIX

ÁSVÁNYVIZ

Kitűnő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített.

* RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ. *

Üdít, gyógyít. Orvosilag ajánlva.

Ivógyógmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésénél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: **Muschong buzaiási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.** Debreceni főraktár Grünberger és Giffler cégnél.

Nyomatott Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.